

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה
העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מטשפנסט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת
רבינו עובדיה מברטנורא זצ"ל
הרה"ק מאיר ב"ר אהרן אריה לייב זצ"ל
הרה"ק רבי יצחק מראחוב הי"ד ב"ר מאיר מקרעטשניף זצ"ל

משנה ה'

בפרשת שפחה חרופה נכתב "ואיש כי ישכב את אשה שכבת זרע והיא שפחה נחרפת לאיש
והפדה לא נפדתה או חופשה לא נתן לה בקורת תהיה לא יומתו כי לא חופשה" (ויקרא יט, כ)

שואלת המשנה **איזו היא שפחה** מהי שפחה חרופה, ועונה המשנה **כל שפחה**
שפחה וחפיה בת חורין כגון: שהיתה שפחה של שני שותפים, ואחד מהם שחרר
אותה, ועדיין נשארה משועבדת לשותף השני, ובברייתא בגמרא מוספים שהיא גם מאורסת
לעבד עברי, שהוא מותר בשפחה ובבת חורין, והרי קידושיו תופסים בה קצת, מצד הבת חורין
שבה, אבל אינם קידושים גמורים, מצד השפחה שבה, **שנאמר (ויקרא יט, כ) "והפדה**
לא נפדתה" ומפסוק זה למדים 'והפדה' שכבר פדויה קצת, אבל 'לא נפדתה' לגמרי, שהרי
היא חצי שפחה, **דברי רבי עקיבא. רבי ישמעאל שחולק אומר: זו היא**
שפחה ודאית כלומר רבי ישמעאל סובר ששפחה חרופה זו שפחה גמורה (שאינה בת
חורין בכלל) המאורסת לעבד עברי, ואת הכתוב 'והפדה לא נפדתה' מפרש רבי ישמעאל
שדברה התורה בלשון בני אדם*, כלומר שכוונת הכתוב לומר שלא נפדתה ועדיין היא שפחה.
רבי אלעזר בן עזריה אומר: כל איסורי העריות מפרשות הן בתורה, אם כך
וימה שיוור מה בא ללמדנו תוספת הכתוב המיוחדת "והפדה לא נפדתה" שנוספה בפרשת
שפחה חרופה, **אין לנו** אלא מכאן שאין המדובר... **אלא שפחה וחפיה בת**
חריין בגמרא מבואר שאמנם רבי אלעזר בן עזריה סבור כמו רבי עקיבא, אלא שבדבריו הוא
גם משיב לרבי ישמעאל, שאף על פי שבכל מקום אני סובר כמותך שדברה תורה כלשון בני
אדם, מכל מקום כאן שונה הדבר, שהואיל ונכתב בתורה 'כי לא חופשה' אם כן למה היה צריך
לכתוב בהמשך 'והפדה לא נפדתה', אלא דבר זה בא ללמדנו, שהכתוב מדבר על שפחה שקצת
פדויה, היינו שחפיה שפחה וחפיה בת חורין. ברם רבי עקיבא סובר בכל מקום שאין אומרים
'דברה התורה כלשון בני אדם'.

*דברה תורה כלשון בני אדם' כוונתו לומר: שאע"פ שהתורה ניתנה ע"י הקב"ה, מכל מקום
הכתוב בתורה נכתב בסגנון דיבור כמו שרגילים בני אדם לדבר האחד עם השני, שכן פעמים
בני האדם משתמשים בביטויים מסוימים כשרוצים לתאר מצב מסוים, ובמקרה שלנו 'והפדה
לא נפדתה' בה לתאר מצב של שפחה גמורה שאינה משוחררת כלל.

רבינו עובדיה מברטנורא

חפיה שפחה וחפיה בת חורין - המאורסת
לעבד עברי, שהוא מותר בשפחה ומותר
בבת חורין. אבל לא לעבד כנעני, שהרי
הוא אסור בה מפני צד חירות שבה. ואילו
לא היתה חפיה שפחה, היו הקידושין
תופסין בה, ושניהן נהרגין, אבל עכשיו
קידושין תופסין בה קצת מפני צד חירות
שבה, ואין תופסין בה לגמרי מפני צד
עבדות שבה, והיינו דכתיב (ויקרא י"ט)
"לא יומתו כי לא חופשה", הא חופשה
חייבים.

והפדה לא נפדתה - משמע פדויה קצת,
ואינה פדויה לגמרי.

זו היא שפחה ודאית - כלומר שפחה
גמורה. והאי דכתיב והפדה לא נפדתה,
דברה תורה כלשון בני אדם.

כל העריות מפורשות - שהן בנות חורין
ושיור אין לנו, וזו ודאי משונה היא חפיה
שפחה וחפיה בת חורין. ורבי אלעזר בן
עזריה היינו רבי עקיבא, אלא דאמר ליה
לרבי ישמעאל אנא בעלמא כוותך סבירא
לי, דדברה תורה כלשון בני אדם, מיהו
הכא שאני, מדכתיב "כי לא חופשה",
"והפדה לא נפדתה" למה לי. שמע מינה
לחפיה שפחה וחפיה בת חורין. והלכה
כרבי עקיבא.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ו'

המשנה באה ללמדנו על עוד הבדלים בדינים שיש בין איסורי עריות לבין שפחה חרופה.

כָּל הָעֲרִיּוֹת הבא על אחת מכל העריות: אם היה **אָחָד גָּדוֹל** מעל גיל מצוות **וְאָחָד קָטָן** והשני מתחת לגיל מצוות, בין שהאיש הוא הגדול והאשה קטנה, ובין שהאשה גדולה והאיש קטן, דהיינו ילד - **הַקָּטָן פֶּטוּר** והגדול חייב, כגון איש הבא על הערווה בהיותה בת שלוש שנים ויום אחד שמגיל זה הביאה נחשבת, במקרה זה האיש חייב והיא פטורה, או במקרה של אשה גדולה שבא עליה ילד בן תשע שנים ויום אחד שמגיל זה ביאתו נחשבת כביאה, היא חייבת והוא פטור. אם **אָחָד** היה **עֵר וְאָחָד** והשני **יָשָׁן - הַיָּשָׁן פֶּטוּר** והער חייב. אם היה **אָחָד שׁוֹגֵג וְאָחָד** והשני **מִזִּיד - הַשׁוֹגֵג בְּחֻטָּאת** השוגג חייב להביא קרבן חטאת **וְהַמִּזִּיד בְּהֶקְרַת** והמזיד חייב כרת. מה שאין כן בשפחה חרופה שאם היתה קטנה, או שהיתה ישנה, או שוגגת, שניהם פטורים, לפי שנאמר "בקורת תהיה... והביא את אשמו", ומכאן דרשו בזמן שהאשה לוקה, היינו כשהיתה גדולה ומזידה, האיש מביא קרבן, ובזמן שאין האשה לוקה, כגון שהיתה קטנה, או שהיתה ישנה, או שוגגת, אין האיש מביא קרבן. (ועיין ברמב"ם לגבי הדין במקרה בו האיש היה קטן, או ישן)

רבינו עובדיה מברטנורא

כל העריות - אם האחד גדול, האיש או האשה, והאחר קטן, הקטן פטור וגדול חייב. ובשפחה אינו כן, דאם האחד קטן, גדול נמי פטור, דהא אתקוש להדדי, "בקורת תהיה... והביא את אשמו", בזמן שהיא לוקה הוא מביא קרבן, אין האשה לוקה אין האיש מביא קרבן. **אחד ער ואחד ישן ישן פטור** - וער חייב. ובשפחה חרופה ער נמי פטור, דהא איתקוש להדדי כדאמרן.

שוגג בחטאת ומזיד בהכרת - ושפחה חרופה, אם הוא מזיד והיא שוגגת, שניהן פטורין, דהואיל ואין האשה לוקה, אין האיש מביא אשם. ואם הוא שוגג והיא מזידה, היא לוקה והוא באשם.